

HANNES SNELLMAN

Hannes Snellman Asianajotoimisto Oy

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELAITOS -LIIKELAITOKSEN JOHTOKUN- NALLE

I. ASIA

Lausunto julkista hankintaa koskevassa asiassa, joka koskee Tieto Finland Oy:n hankintaoikaisuvaatimusta metron kokonaisturvallisuuden tilannekuvajärjestelmän suunnittelusta, hankinnasta ja käyttöönotosta

II. ASIANOSAISTIEDOT

Lausunnon antaja Innofactor Software Oy
Toimitusjohtaja Sami Ensio
Keilaranta 9
02150 ESPOO

Lausunnon antajan asiamies ja prosessiosoite

Asianajaja, VT, KTM Mika Pohjonen
Hannes Snellman Asianajotoimisto Oy
PL 333
00130 HELSINKI
Puhelin (09) 2288 4454, 0400 735 742
Sähköposti: mika.pohjonen@hannessnellman.com

Hankintayksikkö Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitos
PL 1400
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Valittaja Tieto Finland Oy

Valittajan asiamies ja prosessiosoite

Asianajaja Erkko Ruohoniemi
Asianajotoimisto Merilampi Oy
Lönnrotinkatu 5
00120 HELSINKI
Puhelin 0400 759 870
erkko.ruohoniemi@merilampi.com

III. VAATIMUKSET

Innofactor Software Oy (jäljempänä ”Innofactor”) vaatii, että Helsingin kaupungin liikennelaitos –liikelaityksen johtokunta hylkää Tieto Finland Oy:n (jäljempänä ”Tieto”) hankintaoikaisuvaatimuksen ja pyytää voimassa hankintapäätöksen.

IV. LAUSUNNON ANTAMISELLE ASETETTU MÄÄRÄAIKA

Helsingin kaupungin liikennelaitos –liikelaitys (jäljempänä ”HKL”) on 21.1.2016 klo 13.44 pyytänyt Innofactorilta lausuntoa asiassa seuraavasti:

”Liitteenä HKL:n valmisteleva esitys HKL:n johtokunnalle Tieto Oy:n hankintaoikaisuvaatimuksen johdosta annettavaksi päätökseksi. Liitteenä myös Tieto Oy:n hankintaoikaisuvaatimus ja markkinaoikeusvalitus.

HKL pyytää lausuntoanne asiaan liittyen. Pyydän toimittamaan lausunnon HKL:lle alla olevaan sähköpostiosoitteeseen 22.1.2016 mennessä.”

HKL on siten 21.1.2016 klo 13.44 pyytänyt Innofactoria toimittamaan lausuntonsa asiassa 22.1.2016 mennessä.

Vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annetun lain (349/2007, jäljempänä ”erityisalojen hankintalaki”) 65 §:ssä säädetään, että tämän lain soveltamisalaa kuuluvien hankintoihin sovelletaan vastaavasti, mitä hankintaoikaisuista hankintalain 80-83 §:ssä säädetään.

Julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007, jäljempänä ”hankintalaki”) 81 §:n perusteluissa hallituksen esityksessä eduskunnalle todetaan hankintaoikaisuun käsittelystä seuraavasti:

”Hankintaoikaisuun käsittely rinnastuu hallintolaissa tarkoitettuun hallintomenettelyyn. Hallintolakia voidaan soveltaa myös muuhun kuin viranomaisen toimintaan, jos asia rinnastuu julkisen hallintotehtävän hoitamiseen. Hankintaoikaisuun käsittely on rinnastettavissa hallintolaissa tarkoitettuun julkiseen hallintotehtävään, koska hankintaoikaisuissa hankintayksikkö käsittelee hankintamenettelyä koskevan oikeussuojavaatteen ja antaa siitä ratkaisun. Viranomaisella ja muulla hankintayksiköllä on lisäksi velvollisuus käsitellä vireille tulleet hankintaoikaisuut. Menettelyn käynnistymisen harkinnanvaraisuus siinä mielessä, että menettelyä ei ole pakko käyttää ennen varsinaisen valituksen tekemistä markkinaoikeudelle, ei siten tarkoita sitä, että hankintayksikkö voisi oman harkintansa mu-

kaan olla käsittelemättä tehdyt hankintaoikaisut. Vaikka hankintaoikaisussa ei edellytetä sen osapuolen suostumusta, jonka oikeuteen tai etuun asiassa tehtävä uusi päätös tulee vaikuttamaan epäsuotuisasti, **lähtökohtana on pidettävä kuitenkin sitä, että hankintaoikaisussa tällaista osapuolta kuultaisiin ennen asian uudelleen ratkaisemista.**¹

Julkisia hankintoja koskevien oikeusohjeiden nojalla on selvää, että hankintayksikön tulee kuulla tarjouskilpailun voittajaa, mikäli hankintayksikkö aikoo tehdä hankinta-asiassa uuden päätöksen. Hankintaoikaisua koskevat säännökset ovat olleet voimassa jo 5,5 vuoden ajan.

HKL:n Innofactorille asettama yhden päivän määräaika lausunnon antamiselle on kohtuuttoman lyhyt ja hyvän hallinnon vastainen.

V. HANKINNAN KESKEYTTÄMINEN

V.1 HKL:n esitys HKL:n johtokunnalle

HKL on toimittanut Innofactorille lausuntopyyntönsä 21.1.2016 liitteenä päätösesityksensä.

Päätösehdotuksen mukaan Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päättää esityksessä mainituilla perusteilla kumota johtokunnan päätöksen 26.11.2015 (210 §) HKL:n metron kokonaisturvallisuuden tilannekuvajärjestelmän hankinnasta.

Esittelijän perusteluissa todetaan seuraavaa:

”Hankintaoikaisuvaatimuksessa on tuotu esiin seikkoja, joiden perusteella voidaan arvioida, etteivät osallistumispyynnön ehdot ja tarjouspyynnön arviointiperusteiden mukaisesti tehty tarjousten arviointi ja vertailu välttämättä johda kaikissa tapauksissa myös tässä tarjouskilpailussa päämääränä olleeseen tarjoajien ja saatujen tarjousten yhdenmukaiseen ja tasapuoliseen kohteluun erityisesti, kun otetaan huomioon seuraavaa:

- Tarjoajat ovat perustellusti voineet ymmärtää avointa lähdekoodia koskevan vaatimuksen kattavuuden eri tavoilla.
- Ketterää kehitystä koskevien arviointiperusteiden osoittamismenettelyä ei asiaa nyt arvioitaessa voida pitää täysin selkeänä ja yksiselitteisenä.

¹ HE 190/2009 vp., s. 55-56. Korostus tässä.

HKL katsoo edellä olevan perusteella, ja ottaen lisäksi huomioon hankintaoikaisuvaatimuksen johdosta tarjouksista tekemänsä uudet kokonaisarviot, että on tarkoituksenmukaista kumota asiassa tehty hankintapäätös.”

V.2 Julkisia hankintoja koskevat oikeusohjeet hankinnan keskeyttämisestä

Erityisalojen hankintalain 58 a §:ssä säädetään, että hankintamenettely voidaan keskeyttää vain todellisesta ja perustellusta syystä.

Hankinnan keskeyttäminen ja uuden tarjouskilpailun järjestäminen ei ole hankintayksikön vapaassa harkinnassa:

Markkinaoikeus 9.6.2014 (386-388/14)

”Markkinaoikeus toteaa, että nyt esillä olevassa asiassa ei ole kysymys siitä, että hankintayksikkö olisi keskeyttänyt hankintamenettelyn ja päättänyt jättää hankinnan tekemättä. Sen sijaan hankintayksikkö on nimenomaisesti päättänyt käynnistää hankinnasta, mukaan lukien positiosta 4, uuden tarjouskilpailun. Edellä todetuin perustein markkinaoikeus katsoo, ettei asiassa ole tullut esille, että hankinnan keskeyttämiselle position 4 osalta olisi ollut olemassa hankintalain 73 a §:ssä tarkoitettu todellinen ja perusteltu syy. Hankintayksikkö on näin ollen menetellyt hankintasäännösten vastaisesti keskeyttäessään hankintamenettelyn position 4 osalta.”

Markkinaoikeus 2.7.2013 (289/13)

”Hankintayksikkö ei ole 16.1.2013 tekemässään päätöksessä esittänyt hankintamenettelyn keskeyttämiselle muita perusteita kuin viittauksen tarjousten pisteytyksen virheellisyydestä. Markkinaoikeus katsoo, että mainitulla perusteella hankintamenettelyn keskeyttäminen ei ole ollut suhteellisuusperiaatteen mukaista, koska hankintayksikkö olisi voinut oikaista mahdollisen pisteytyksen virheellisyyden jo saamiensa tarjousten perusteella ilman uuden kilpailutuksen järjestämistä. Hankintayksikkö ei myöskään ole päätöksessään riittävän seikka-peräisellä tavalla esittänyt päätöksen perusteluita, eikä päätöksessä ole ilmoitettu, minkä alueiden osalta hankintamenettely on keskeytetty.

Edellä mainituilla perusteilla hankintayksikkö on menetellyt hankinnan keskeyttäessään julkisia hankintoja koskevien oikeusohjeiden vastaisesti. Asiassa on näin ollen harkittava hankintalaissa säädettyjen seuraamusten määräämistä.”

Markkinaoikeus 12.12.2008 (518/08)

”Markkinaoikeus katsoo kaiken edellä lausutun perusteella, että Lieksan kaupunki ei ole esittänyt enempää kesällä 2003 kuin vielä nyt markkinaoikeudessaakaan sellaista hyväksyttävää syytä, jonka perusteella se olisi voinut keskeyttää 13.3.2003 julkaistulla hankintailmoitukselle aloittamansa hankintamenettelyn tarjoajien tasapuolista ja syrjimätöntä kohtelua vaarantamatta, kun sen tarkoituksena kuitenkin on samaan aikaan ollut hankkia puheena olevia palveluita.”

V.3 Johtopäätös hankinnan keskeyttämisestä

HKL on tarjouskilpailun aikana toimittanut tarjoajille tarjouspyynnön lisäkirjeen 2 (30.10.2015), jossa on esitetty seuraava valmisohjelman määrittelyä koskeva kysymys ja vastaus:

”103. Tarjouspyyntömateriaalissa on toisaalla todettu, että ratkaisun tulee pohjautua valmisohjelmaan, ja toisaalta pohjautuminen valmisohjelmaan on luokiteltu vaatimusluettelossa tärkeydeltään hyödylliseksi eli ei pakolliseksi. Mitä tällä valmisohjelmaan pohjautumisella tarkoitetaan? Miten määrittelette valmisohjelman, onko esimerkiksi avoimen lähdekoodin teknologiakirjasto valmisohjelma?

Vastaus: Valmisohjelmaan pohjautumiseksi lasketaan sellaiset Tilaajan sovellukseen kuuluvat ratkaisut, jotka eivät ole varusohjelmia eivätkä yleiskäyttöisiä teknologiakirjastoja (kuten tietokannat ja karttakirjastot), ja joita on toimitettu useille asiakkaille oleellisilta osiltaan samaan lähdekoodiperustaan tukeutuen. Oleellisena määränä pidetään vähintään 50 % osuutta lopputuotteen lähdekoodista koodiriveinä (pois lukien kommentit) mitattuna. Valmisohjelmisto voi olla joko kolmannen osapuolen tuote tai se voi olla Toimittajan omaa tuotantoa.

Valmisohjelmiston käyttäminen ei ole pakollinen vaatimus, vaan järjestelmä voidaan toteuttaa valmisohjelmaan pohjautuen tai tyhjältä pöydältä.”

HKL on todennut edellä mainitussa lisäkirjeessään selvyiden vuoksi myös, että vaatimukset eivät koske yleiskäyttöisiä varusohjelmistoja kuten tietokantoja.

”113. Liite T2 Kolmannen osapuolen valmisohjelmistojen lisenssiehdoissa määritetyt sovellettavat lait ja oikeuspaikat eivät ole yleensä neuvoteltavissa. Toimittaja voi ainoastaan sitoutua osallistumaan neuvotteluun kolmannen osapuolen lisenssiehtojen muutoksista mutta tällaisenaan tämä vaatimus poistaa mahdollisuuden hyödyntää ulkopuolisia ohjelmistoja.

Tämä vaatimus tulisi kohdentaa Tilaaajan sovellukseen/räätälöityyn ohjelmistoon.

Vastaus: Mikäli tarjoaja käyttää valmisohjelmistoa tulee sen täyttää vaatimukset. **Selvyyden vuoksi todetaan että vaatimukset eivät koske yleiskäyttöisiä varusohjelmistoja kuten tietokantoja.”**

HKL on ilmoittanut tarjoajille täysin yksiselitteisesti, että vaatimukset eivät koske yleiskäyttöisiä varusohjelmistoja kuten tietokantoja. HKL:n tarjoajille antamien tietojen perusteella tarjoajat eivät ole perustellusti voineet ymmärtää avointa lähdekoodia koskevan vaatimuksen kattavuutta eri tavoilla.

Tarjouspyynnössä on ilmoitettu, että Ketterän kehitystiimin osaaminen ja kokemus vertaillaan liitteen A4 perusteella. Liitteessä A4 tarjousten arviointikriteerit ja pisteytystapa ovat olleet konkreettiset ja yksityiskohtaiset. Ketterää kehitystä koskevien arviointiperusteiden osoittamismenettely on selkeä ja yksiselitteinen.

HKL on pystynyt myös arvioimaan ja pisteyttämään tarjoukset ongelmitta kilpailutusvaiheessa. HKL on esittänyt yhdenmukaisuutta ja tasapuolisuutta koskevan ongelman vasta, kun Tieto on tarjouskilpailussa kolmanneksi sijoittuneena tarjoajana tehnyt perusteettoman hankinta-oikaisupyynnön. Tiedon väite Innofactorin tarjouksen tarjouspyynnön vastaisuudesta on jäljempänä esitettävin perustein täysin perusteeton. On selkeästi Innofactoria syrjivää, että HKL on päätenyt esittämään hankintalainvastaista hankinnan keskeyttämistä perusteettoman Tiedon hankinta-oikaisupyynnön perusteella.

Tarjouspyyntöasiakirjojen mukaan Tapio Lahtinen on tehnyt pisteytysmallin muokkauksen ja vaatimusten muokkauksen.² Arvioinnissa käytettävä lomake on merkitty PTCServices Oy:n oikeuksin.³ Jos HKL on käyttänyt hankinnassa myös ulkopuolista hankintalainsäädännön asiantuntijaa, ei ole mitenkään uskottavaa, että HKL olisi menetellyt hankinnassa sillä tavoin hankintalain vastaisesti, että se joutuu keskeyttämään hankinnan.

HKL:llä ei ole julkisia hankintoja koskevien oikeusohjeiden mukaista perustetta keskeyttää hankintaa. Hankinnan keskeyttäminen syrjii vakavasti Innofactoria.

² Liite 1.

³ Liite 2.

VI.

INNOFACTORIN TARJOUS

Tieto on esittänyt valituksessaan, että Innofactorin tarjous olisi ristiriidassa Innofactorin osallistumishakemuksen ja tarjouspyynnön ehtotomien vaatimusten kanssa.

Tiedon väite on virheellinen. Innofactorin tarjous on sen osallistumishakemuksen ja tarjouspyynnön vaatimusten mukainen.

Innofactor on vastannut osallistumishakemuksessaan avointa lähdekoodia koskeviin kohtiin seuraavasti:

11. Toimittaja sitoutuu toimittamaan Tilannekuvajärjestelmän siten, että

- tietokanta on avoimella lähdekoodilla 5 p Ei

12. Toimittaja sitoutuu toimittamaan Tilannekuvajärjestelmän siten, että

- karttakomponentti on avoimella lähdekoodilla 6 p Kyllä

13. Toimittaja sitoutuu toimittamaan Tilannekuvajärjestelmän siten, että

- selaimen rakennettu käyttöliittymä (poislukien selain) on avoimella lähdekoodilla 10 p Kyllä

14. Toimittaja sitoutuu toimittamaan Tilannekuvajärjestelmän siten, että

- koko järjestelmä on avoimella lähdekoodilla tai tekijänoikeudet tulevat Tilaajalle 30 p Kyllä

Innofactor on ilmoittanut osallistumishakemuksessaan, että tietokanta ei ole avoimella lähdekoodilla.

HKL on tarjouskilpailun aikana toimittanut tarjoajille tarjouspyynnön lisäkirjeen 2 (30.10.2015), jossa on esitetty seuraava valmisohjelman määrittelyä koskeva kysymys ja vastaus:

”103. Tarjouspyyntömateriaalissa on toisaalla todettu, että ratkaisun tulee pohjautua valmisohjelmaan, ja toisaalta pohjautuminen valmisohjelmaan on luokiteltu vaatimusluettelossa tärkeydeltään hyödylliseksi eli ei pakolliseksi. Mitä tällä valmisohjelmaan pohjautumisella tarkoitetaan? Miten määrittelette valmisohjelman, onko esimerkiksi avoimen lähdekoodin teknologiakirjasto valmisohjelma?

Vastaus: Valmisohjelmaan pohjautumiseksi lasketaan sellaiset Tilaajan sovellukseen kuuluvat ratkaisut, jotka eivät ole varusohjelmia eivätkä yleiskäyttöisiä teknologiakirjastoja (kuten tietokannat ja karttakirjastot), ja joita on toimitettu useille asiakkaille oleellisilta osiltaan samaan lähdekoodiperustaan tukeutuen. Oleellisena määränä pidetään vähintään 50 % osuutta lopputuotteen lähdekoodista koodiriveinä (pois lukien kommentit) mitattuna. Valmisohjelmisto voi olla joko kolmannen osapuolen tuote tai se voi olla Toimittajan omaa tuotantoa.

Valmisohjelmiston käyttäminen ei ole pakollinen vaatimus, vaan järjestelmä voidaan toteuttaa valmisohjelmaan pohjautuen tai tyhjältä pöydältä.”

HKL on todennut edellä mainitussa lisäkirjeessään selvyyden vuoksi myös, että vaatimukset eivät koske yleiskäyttöisiä varusohjelmistoja kuten tietokantoja.

”113. Liite T2 Kolmannen osapuolen valmisohjelmistojen lisenssiehdoissa määritetyt sovellettavat lait ja oikeuspaikat eivät ole yleensä neuvoteltavissa. Toimittaja voi ainoastaan sitoutua osallistumaan neuvotteluun kolmannen osapuolen lisenssiehtojen muutoksista mutta tällaisenaan tämä vaatimus poistaa mahdollisuuden hyödyntää ulkopuolisia ohjelmistoja. Tämä vaatimus tulisi kohdentaa Tilaaajan sovellukseen/räätälöityyn ohjelmistoon.

Vastaus: Mikäli tarjoaja käyttää valmisohjelmistoa tulee sen täyttää vaatimukset. Selvyyden vuoksi todetaan että vaatimukset eivät koske yleiskäyttöisiä varusohjelmistoja kuten tietokantoja.”

HKL on tarjouskilpailun aikana selventänyt hankinnan määritelmiä. Kaikilla tarjoajilla Innofactor mukaan lukien on ollut oikeus tehdä tarjous HKL:n ilmoittamien määritelmien mukaan.

Microsoft SQL Server:iä (”SQL”) käytetään ratkaisun tietokanta-alustana. HKL on edellä mainituissa kaikille tarjoajille toimittamisensa vastauksissa todennut, että SQL-tietokantaa ei katsota valmisohjelmistoksi ja että vaatimukset eivät koske yleiskäyttöisiä varusohjelmistoja kuten tietokantoja.

Tiedon väittämän mukaan Innofactorin liittäessä tarjoukseensa Microsoftin lisenssiehdot kyseessä olisi ”kielletty poikkeama puitesopimuksen tekijänoikeuksia ja lisensointia koskeviin ehtoihin”. Väite on virheellinen. Puitesopimuksen mukaan ”Tilaaaja saa kaikki tekijänoikeudet ja kaikki immateriaalioikeudet Tilannekuvajärjestelmään ja siihen liittyvään dokumentaatioon, pois lukien valmisohjelmistot ja niiden dokumentaatio (jäljempänä ”Kehitystyön tulokset”).” Puitesopimus siten nimenomaan mahdollistaa valmisohjelmiston käytön - vaikkei Innofactorin tarjouksessa olekaan tarjottu valmisohjelmistoa. Kyseinen kohta tarkoittaa käytännössä kuitenkin myös sitä, että puitesopimuksen immateriaalioikeuksia koskeva ehto ei koske yleiskäyttöisiä varusohjelmistoja kuten tietokantoja (varusohjelmistot on määritelty puitesopimuksen alussa). Tämä usein täsmennetään järjestelmätoimitusten toimitussopimuksiin immateriaalioikeuksia koskevaan kohtaan, mutta tässä kilpailutuksessa ajatus tulee esille jo HKL:n vastauksista valmisohjelmistoa ja varusohjelmistoa koskeviin kysymyksiin sekä siitä, että puitesopimuksen mukaan siihen liitetään varusohjelmistojen lisenssit.

Sama logiikka pätee osallistumishakemuksen kohtaan 14, jonka mukaan ”koko järjestelmä on avoimella lähdekoodilla tai tekijänoikeudet tulevat tilaajalle”. Immateriaalioikeusvaatimus ei koske järjestelmätoimituksessa yleensäkaan varusohjelmistoja, eli ns. alustoja, joiden päälle järjestelmä rakennetaan, vaan asiakkaalle kehitettyä järjestelmää.

Innofactorin tarjous on sen osallistumishakemuksen sekä HKL:n tarjouspyynnön ja sen lisäkirjeiden mukainen. Tiedon valitus on tältä osin perusteeton.

VII. INNOFACTORIN TARJOUKSEN KETTERÄN KEHITYSTIIMIN OSAAMINEN JA KOKEMUS

Tieto väittää valituksessaan, että Innofactorin tarjoaman ”Ketterän kehitystiimin” asiantuntijoista osa ja siten koko tiimi ei täyttäisi tarjouspyynnössä asetettuja vähimmäisvaatimuksia. Lisäksi Tieto väittää, että HKL:n olisi pisteyttänyt virheellisesti Innofactorin Ketterän kehitystiimin osaamisen ja kokemuksen.

Tarjouspyynnössä on ilmoitettu, että Ketterän kehitystiimin osaaminen ja kokemus vertaillaan liitteen A4 perusteella. Liitteessä A4 todetaan edelleen, että tarjoajan tulee selvittää CV:llä, mistä kyseisen osaamisen kokemukset ovat kertyneet.

Innofactor on täyttänyt tarjouspyynnön mukaisesti liitteen A4 ja toimittanut sen tarjouksensa yhteydessä. Innofactor on toimittanut tarjouksensa yhteydessä tarjouspyynnön mukaisesti CV:t ketterän kehitystiimin henkilöistä.

Tarjouspyynnön mukaan Ketterän kehitystiimin osaaminen ja kokemus vertaillaan liitteen A4 perusteella, eivätkä CV:t ole vertailun kohteena. HKL on pisteyttänyt Innofactorin tarjouksen tarjouspyynnön mukaisesti, eikä HKL:llä ole ollut kysyttävää Innofactorin tiimistä. Myöskään tarjouskilpailussa Innofactorille niukasti hävinnyt ja toiseksi sijoittunut Mipro ei ole valittanut markkinaoikeuteen, vaikka kysymyksessä on merkittävä hankinta.

Innofactorin tarjous on ketterän kehitystiimin osaamisen ja kokemuksen osalta täysin tarjouspyynnön mukainen ja HKL on pisteyttänyt Innofactorin tarjouksen oikein. Innofactor vakuuttaa, että sen nimeämät henkilöt täyttävät kaikki tarjouspyynnössä asetetut vaatimukset ja että henkilöillä on kaikki se osaaminen ja kokemus, mistä HKL on tarjousvertailussa antanut Innofactorille pisteitä.

Selvyyden vuoksi todettakoon, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan hankintalaissa säännellyn tarjouskilpailumenettelyn lähtökohtana on, että tarjoaja vastaa tarjouksensa sisällöstä ja että tarjouksia arvioidaan niistä ilmenevien tietojen perusteella. Hankintayksiyöllä on oikeus luottaa tarjoajan tarjouksessaan ilmoittamiin tietoihin.

Markkinaoikeus 12.3.2014 (153/14)

Markkinaoikeus toteaa, että voittanut tarjoaja on tarjouksessaan nimenomaisesti vakuuttanut, että sen tarjoama kokoushuoneen kokoonpano täyttää edellä mainitut tarjouspyynnössä ilmoitetut vaatimukset. Hankintalaissa säännellyn tarjouskilpailumenettelyn lähtökohtana on, että tarjoaja vastaa tarjouksensa sisällöstä ja että tarjouksia arvioidaan niistä ilmenevien tietojen perusteella. Markkinaoikeus katsoo, että hankintayksikkö on voinut luottaa voittaneen tarjoajan tarjouksessa esitettyjen tietojen paikkansapitävyyteen. Näin ollen markkinaoikeus katsoo, ettei hankintayksikkö ole menetellyt hankintasäännösten vastaisesti, kun se ei ole sulkenut voittaneen tarjoajan tarjousta tarjouskilpailusta tarjouspyynnön vastaisena.

Hankintayksikkö on kuitenkin edellä todetulla tavalla lähettänyt voittaneelle tarjoajalle täsmennyspyynnön ja pyytänyt voittoa tarjoajaa ilmoittamaan, täyttääkö sen tarjouksen mukainen kokoushuoneen kokoonpano tarjouspyynnössä ja vastauskoosteessa esitetyt vaatimukset. Koska hankintayksiköllä on ollut oikeus luottaa voittaneen tarjoajan tarjouksessa olleeseen ilmoitukseen, että kokoushuoneen kokoonpano täyttää tarjouspyynnön vaatimukset, markkinaoikeus katsoo, ettei hankintayksikön menettely ole vaarantanut tarjoajien tasapuolista ja syrjimätöntä kohtelua.

Markkinaoikeus 7.3.2013 (78/13)

Markkinaoikeus toteaa, että hankintalaissa säännellyn tarjouskilpailumenettelyn lähtökohtana on, että tarjoaja vastaa tarjouksensa sisällöstä ja että tarjousta arvioidaan siitä ilmenevien tietojen perusteella. Hankintayksiköllä on lähtökohtaisesti oikeus luottaa siihen, että tarjoajan tarjouksessaan esittämät tiedot pitävät paikkansa. Markkinaoikeus katsoo, että voittanut tarjoaja on esittänyt tarjouksessaan riittävän selvityksen siitä, että sen tarjoama tuote täyttää tarjouspyynnössä EN 13656 -raskasmetallitestaukselle asetetut vaatimukset. Hankintayksikkö on voinut luottaa tarjoajan esittämään selvitykseen.

Markkinaoikeus 30.8.2013 (330/13)

Markkinaoikeus toteaa, että TukkuTalo Heinonen Oy on tarjouksessaan nimenomaisesti vakuuttanut, että sen tarjous täyttää edellä mainitut tarjouspyyntöasiakirjoissa ilmoitetut ehdototomat vaatimukset. Hankintalaissa säännellyn tarjouskilpailumenettelyn lähtökohtana on, että tarjoaja vastaa tarjouksensa sisällöstä ja että tarjouksia arvioidaan niistä ilmenevien tietojen perusteella. Hankinnan väliaikaista järjestämistä koskevien valittajan väitteiden osalta markkinaoikeus toteaa, että väitteillä

ei näin ollen ole merkitystä arvioitaessa TukkuTalo Heinonen Oy:n tarjouksen tarjouspyynnön mukaisuutta. Markkinaoikeus katsoo, että hankintayksikkö on voinut luottaa TukkuTalo Heinonen Oy:n tarjouksessa esitettyjen tietojen paikkansapitävyyteen. Markkinaoikeus katsoo, että hankintayksikkö ei näin ollen ole menetellyt hankintasäännösten vastaisesti, kun se ei ole hylännyt TukkuTalo Heinonen Oy:n tarjousta.

VIII. INNOFACTORIN LIIKESALAISUUKSIEN LUOVUTTAMINEN TIEDOLLE

HKL on ilmoittanut tarjouspyynnössään 16.10.2015 seuraavasti:

”5. TARJOUSTIETOJEN JA HANKINTA-ASIAKIRJOJEN JULKISUUS

Hankinta-asiakirjojen julkisuutta säätelee laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999).

Merkitse tarjoukseen selkeästi liike- tai ammattisalaisuudet ja erota nämä tiedot selvästi muusta aineistosta tarjouksessa. Kirjaa lisäksi liike- ja ammattisalaisuudet tarjouslomakkeeseen, joka on tarjouspyynnön liitteenä: Liite2 Tarjoustiedot ja tarjoajan soveltuvuus.

Tarjouksen vertailuhinta ei kuitenkaan voi olla liike- tai ammattisalaisuus. Tarjousten avaustilaisuus ei ole julkinen.”

HKL on ilmoittanut lomakkeessa LIITE T1 TARJOUSTIEDOT JA TARJOAJAN SOVELTUVUUS seuraavasti:

1.1 LIIKESALAISUUDET

Hankinta-asiakirjojen julkisuutta säätelee laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999).

Jos tarjous tai sen osa tarjoajan näkemyksen⁴ sisältää liike- tai ammattisalaisuuden johdosta luottamuksellista materiaalia, tulee tällainen materiaali merkitä selkeästi luottamukselliseksi. Lisäksi tässä kohdassa on ilmoitettava, mitkä osat tarjouksesta tarjoaja katsoo liike- ja ammattisalaisuudeksi.

Tarjoajan vastaus:
Tarjous sisältää liike- ja ammattisalaisuuksia.

Kyllä ☐
Ei ☐

Tarjoajan selvitys:
Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ”kyllä”, selvittäkää alla, mitkä tarjouksen kohdat sisältävät liike- ja ammattisalaisuuksia:

⁴ Kohdasta puuttuu ilmeisesti sana / sanoja. Kirjoitusvirhe on HKL:n tarjoajille toimittamassa lomakkeessa.

Innofactor on ilmoittanut tarjouksessaan 13.11.2015 seuraavat tiedot liikesalaisuuksiksi:

”5 LUOTTAMUKSELLISUUS

Toimittaja on merkannut liikesalaisuudeksi luokiteltavat liitteen ”luottamuksellinen” tai ”salainen” merkinnällä. Toimittaja voi toimittaa erikseen pyydettyä tarjouksesta ja sen liitteistä julkiset versiot. Luottamukselliset liitteet on myös lisätty tarjouspyynnön mukaisesti liitteeseen 1 Tarjoustiedot ja tarjoajan soveltuvuus.

Liite 2 T2 Hankinnan kohteen vähimmäisvaatimukset

Liite 3 Hintaliite (vertailuhinta julkinen mutta sen muodostavat komponentit salaisia (esim. päivähinnat))

Liite 4 Vaatimusluettelo

Liite 5 Toteutussuunnitelma

Liite 6 Ketterän kehityksen tiimi

Liite 7 Tiimin jäsenten CV:t

Liite 8 lisenssisopimukset

Liite 9 Käyttötapaus KT3

Liite 10 Käyttötapaus KT6

Liite 11 Tarjoajan soveltuvuutta koskeva selvitys”

Innofactor on ilmoittanut asiakirjassa LIITE T1 TARJOUSTIEDOT JA TARJOAJAN SOVELTUVUUS seuraavat tiedot liikesalaisuuksiksi:

2.2 LIIKESALAISUUDET

Hankinta-asiakirjojen julkisuutta säätelee laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999).

Jos tarjous tai sen osa tarjoajan näkemyksen⁵ sisältää liike- tai ammattisalaisuuden johdosta luottamuksellista materiaalia, tulee tällainen materiaali merkitä selkeästi luottamukselliseksi. Lisäksi tässä kohdassa on ilmoitettava, mitkä osat tarjouksesta tarjoaja katsoo liike- ja ammattisalaisuudeksi.

Tarjoajan vastaus:

Kyllä X

⁵ Kohdasta puuttuu ilmeisesti sana / sanoja. Kirjoitusvirhe on HKL:n tarjoajille toimittamassa lomakkeessa.

Tarjous sisältää liike- ja ammattisalaisuuksia. Ei

Tarjoajan selvitys:

Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ”kyllä”, selvittäkää alla, mitkä tarjouksen kohdat sisältävät liike- ja ammattisalaisuuksia:

Liite 2 T2 Hankinnan kohteen vähimmäisvaatimukset

Liite 3 Hintaliite (vertailuhinta julkinen mutta sen muodostavat komponentit salaisia (esim. päivähinnat))

Liite 4 Vaatimusluettelo

Liite 5 Toteutussuunnitelma

Liite 6 Ketterän kehityksen tiimi

Liite 7 Tiimin jäsenten CV:t

Liite 8 lisenssisopimukset

Liite 9 Käyttötapaukset KT3

Liite 10 Käyttötapaus KT6

Liite 11 Tarjoajan soveltuvuutta koskeva selvitys

Kaikki yllämainitut liitteet sisältävät tietoja joiden joutuminen kilpailijoiden haltuun voivat vaarantaa toimittajan liiketoimintaa

Tieto ilmoittaa valituksessaan 15.12.2015 markkinaoikeudelle seuraavaa:

”Tieto on tarkastanut Innofactorin täyttämän liitteen A4 sekä Innofactorin tarjoamien asiantuntijoiden CV:t. Tieto toimittaa ohessa kopion Innofactorin Ketterän kehitystiimin osalta itse ilmoittamista pisteytyksistä sekä Tiedon Innofactorin asiantuntijoiden CV:stä tekemistä havainnoista. Tieto ei ole saanut käytettäväkseen kopioita CV:stä.”

HKL on luovuttanut Innofactorin liikesalaisuuksia Tiedolle.

HKL on samalla kohdellut Innofactoria ja Tietoa eriarvoisesti. Myös Innofactor teki asiakirjapyyntönsä HKL:lle koskien Tiedon tarjousta. Innofactor sai mahdollisuuden tutustua ainoastaan Tiedon tarjouksen liitteisiin T1 ja T2. HKL ilmoitti Innofactorille, että muut Tiedon tarjouksen osat ovat Tiedon liikesalaisuuksia.

HKL on luovuttanut Innofactorin liikesalaisuuksia Tiedolle, mutta salannut Tiedon liikesalaisuudet Innofactorilta.

IX. YHTEENVETO

Määräaika lausunnon antamiselle

HKL on 21.1.2016 klo 13.44 pyytänyt Innofactoria toimittamaan lausuntonsa asiassa 22.1.2016 mennessä.

HKL:n Innofactorille asettama yhden päivän määräaika lausunnon antamiselle on kohtuuttoman lyhyt ja hyvän hallinnon vastainen.

Hankinnan keskeyttäminen

HKL on ilmoittanut tarjoajille täysin yksiselitteisesti, että vaatimukset eivät koske yleiskäyttöisiä varusohjelmistoja kuten tietokantoja. HKL:n tarjoajille antamien tietojen perusteella tarjoajat eivät ole perustellusti voineet ymmärtää avointa lähdekoodia koskevan vaatimuksen kattavuutta eri tavoilla.

Tarjouspyynnössä on ilmoitettu, että Ketterän kehitystiimin osaaminen ja kokemus vertaillaan liitteen A4 perusteella. Liitteessä A4 tarjousten arviointikriteerit ja pisteytystapa ovat olleet konkreettiset ja yksityiskohtaiset. Ketterää kehitystä koskevien arviointiperusteiden osoittamismenetely on selkeä ja yksiselitteinen.

HKL:llä ei ole julkisia hankintoja koskevien oikeusohjeiden mukaista perustetta keskeyttää hankintaa. Hankinnan keskeyttäminen syrjii vakavasti Innofactoria.

Tiedon hankintaoikaisuvaatimuksen hylkääminen

HKL on tarjouskilpailun aikana selventänyt hankinnan määritelmiä. Kaikilla tarjoajilla Innofactor mukaan lukien on ollut oikeus tehdä tarjous HKL:n ilmoittamien määritelmien mukaan.

Microsoft SQL Server:iä ("SQL") käytetään ratkaisun tietokanta-alustana. HKL on edellä mainituissa kaikille tarjoajille toimittamisissaan vastauksissa todennut, että SQL-tietokantaa ei katsota valmisohjelmistoksi ja että vaatimukset eivät koske yleiskäyttöisiä varusohjelmistoja kuten tietokantoja.

Innofactor on täyttänyt tarjouspyynnön mukaisesti liitteen A4 ja toimittanut sen tarjouksensa yhteydessä. Innofactor on toimittanut tarjouksensa yhteydessä tarjouspyynnön mukaisesti CV:t ketterän kehitystiimin henkilöistä.

Tarjouspyynnön mukaan Ketterän kehitystiimin osaaminen ja kokemus vertaillaan liitteen A4 perusteella, eivätkä CV:t ole vertailun kohteena. HKL on pisteyttänyt Innofactorin tarjouksen tarjouspyynnön mukaisesti, eikä HKL:llä ole ollut kysyttävää Innofactorin tiimistä. Myöskään tarjouskilpailussa Innofactorille niukasti hävinnyt ja toiseksi sijoittunut Mipro ei ole valittanut markkinaoikeuteen, vaikka kysymyksessä on merkittävä hankinta.

Innofactorin tarjous on ketterän kehitystiimin osaamisen ja kokemuksen osalta täysin tarjouspyynnön mukainen ja HKL on pisteyttänyt Innofactorin tarjouksen oikein.

Innofactorin liikesalaisuuksien luovuttaminen

**HKL on luovuttanut Innofactorin liikesalaisuuksia Tiedolle,
mutta salannut Tiedon liikesalaisuudet Innofactorilta.**

Helsingissä 22. päivänä tammikuuta 2016

INNOFACTOR SOFTWARE OY

Mika Pohjonen
asianajaja, VT, KTM, Helsinki
Hannes Snellman Asianajotoimisto Oy

LIITTEET

- 1) Vaatimusluettelon versiohistoria
- 2) Arvioinnissa käytettävä lomake

Helsingin kaupunki

VAATIMUSLUETTELOON VERSIOHISTORIA

15.12.2015 10:34

1 / 1

Projektin tunnus	Projektin nimi
HKL-Metrolinno	Metrolinnoon kokonaisturvallisuuden tilannekuvajärjestelmä

Päivä	Versio	Kuvaus	Käsitellyt
17.9.2014	0.1	Dokumentaation perustaminen ja alustavat vaatimukset	Salmi Olli
6.10.2014	0.2	Tarkennettu tapausten ja tapahtumien vaatimuksia työpajojen tuloksilla	Salmi Olli
13.10.2014	0.3	Tarkennettu tapausten, tapahtumien ja toimintaohjelmien vaatimuksia työpajojen tuloksilla	Salmi Olli
20.10.2014	0.4	Tarkennettu vaatimuksia ja lisätty tilannekuvan vaatimuksia	Salmi Olli
4.11.2014	0.5	Tarkennettu vaatimuksia ja lisätty karttakäyttöliittymän vaatimukset	Salmi Olli
7.11.2014	0.5.1	Tarkennettu harjoitusympäristön, perustietojen ja käyttöoikeuksien vaatimuksia	Salmi Olli
14.11.2014	0.5.2	Tarkennettu tapahtumien vaatimuksia	Salmi Olli
24.11.2014	0.5.3	Tarkennettu liittymien vaatimuksia	Salmi Olli
1.12.2014	0.6	Lisätty täydentäviä vaatimuksia	Salmi Olli
19.12.2014	0.6.1	Lisätty täydentäviä vaatimuksia, mobiili-toiminnot sekä tarkennettu epäselviä	Salmi Olli
15.1.2015	0.7	Katselmoitava versio	Salmi Olli
9.3.2015	0.8	Korjattu katselmoitavien kommentit	Salmi Olli
8.10.2015	0.8.1	Tarkennuksia	Huvinen Kari / Tilkulmi
13.10.2015	0.8.2	Pisteytysmalli ja muokkaus	Lahtinen Tapio
14.10.2015	0.8.3	Vaatimusten muokkaus	HKL
14.10.2015	0.8.4	Vaatimusten muokkaus	Lahtinen Tapio

* = Pakollinen

T9

ARVIOINNIN KÄYTTÄVÄ LOMAKE

Ohje: Tarjoajan tulee toimittaa käyttöliittymän kuvat siitä miten käyttötapaukset KT 3 ja KT6 toteutetaan tarjoajan järjestelmässä. Näyttökuvien tulee kattaa yksityiskohtaisesti koko käyttötapauksen toimintoketjun.

PVM:

Tarjoaja

Käyttötapaukset Tavoltelan kuvaus (tarjouspyynnön liite A1): KT3 Järjestyshäiriö KT6 Metrojunan evakuointi tunnelissa	Arvioija:	Tarjoaja:
Arvioitava kohde ja arvostettavat tekijät	Asteikko: 0-5, merkitse arvo ympyröimällä 0= ei näyttöä/ei toimi, 1 = huono, 3= normaalitasoa 5= poikkeuksellisen hyvä/erottuu selkeästi edukseen	Lyhyet kommentit, havainnot tai perustelut
Käyttölogiikan yksinkertaisuus - arvostetaan yksinkertaista ja selkeää logiikkaa	0 1 2 3 4 5	
Käytön tehokkuus - arvostetaan eri toimintojen toteuttamiseen tarvittavien, klikkausten, kirjoitusten ja näppäilyjen pientä lukumäärää	0 1 2 3 4 5	

Graafisen ilmeen selkeys - arvostetaan yhtenäistä ja selkeää graafista ilmettä jossa asiat, toiminnot ja tilat on selkeästi havaittavissa	0 1 2 3 4 5	